

KOMENTÁŘ

17. 2. 2025

Makroekonomické údaje v Jihomoravském kraji v roce 2023

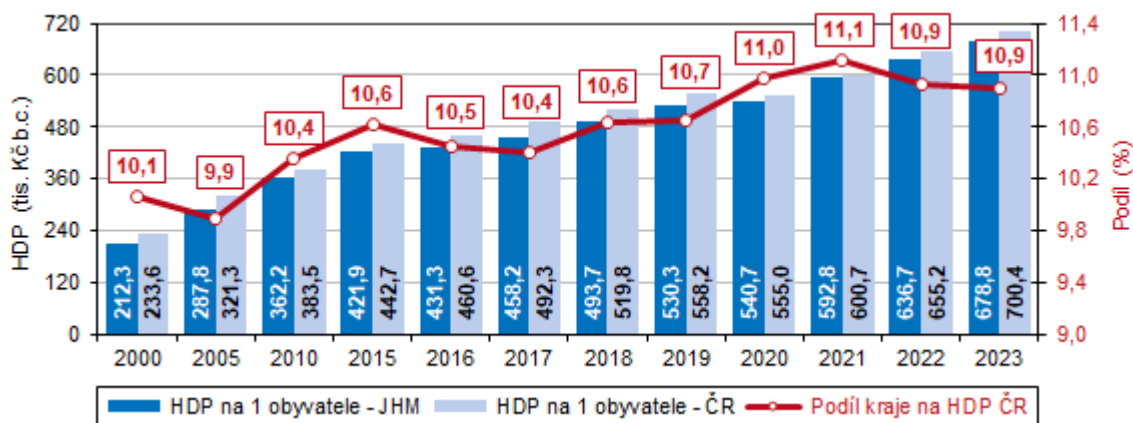
V roce 2023 došlo meziročně k reálnému zvýšení HDP v deseti krajích, v Jihomoravském kraji byl nárůst 2. nejnižší a činil 0,1 % (vyjádřeno ve srovnatelných cenách). Hrubý domácí produkt v roce 2023 dosáhl 830,2 mld. Kč, hrubá přidaná hodnota 762,3 mld. Kč. Podíl kraje na republikovém celku byl u obou ukazatelů mezi kraji třetí nejvyšší.

V roce 2024 byla provedena mimořádná revize celé časové řady ročních národních účtů. V souladu s revizemi národních účtů byly revidovány rovněž regionální makroekonomické ukazatele.

Regionální hrubý domácí produkt

Základním národohospodářským ukazatelem užívaným pro měření výkonnosti ekonomiky na daném území je hrubý domácí produkt (HDP). Podle předběžných výsledků dosáhl regionální HDP v Jihomoravském kraji v roce 2023 hodnoty 830,2 mld. Kč (běžné ceny), což v přepočtu představovalo 678,8 tis. Kč na jednoho obyvatele.

Graf 1 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

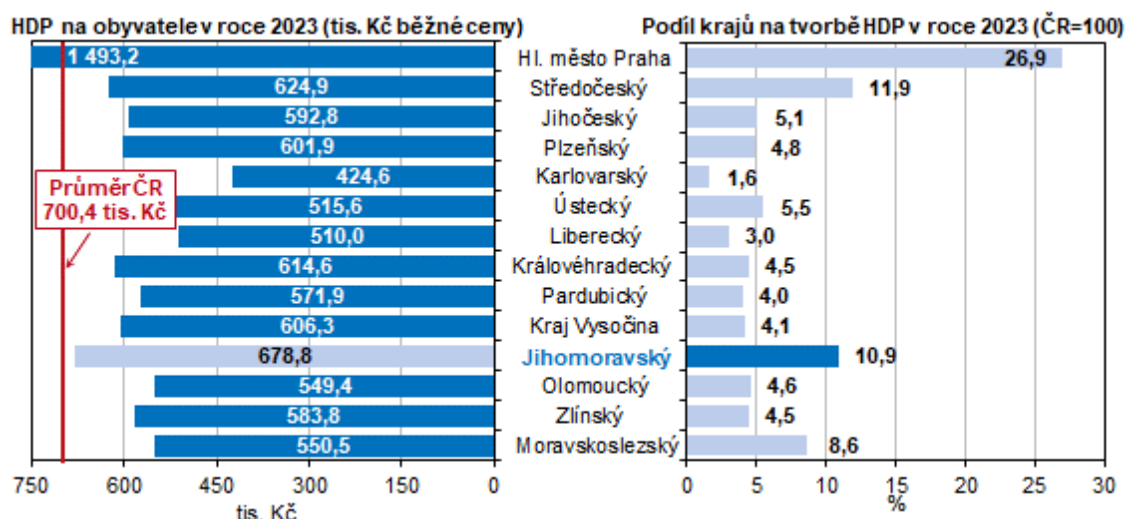
Přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla 367,7 tis. Kč na obyvatele. Po poklesu v roce 2009 následoval opět postupný růst, v roce 2011 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v dalších letech. Rok 2023 představuje dosavadní maximum.

Od roku 2000 byla krajská hodnota HDP na obyvatele vždy pod průměrem ČR, v roce 2005 činila dokonce jen 89,6 % průměru. K hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce v roce 2021 (98,7 %), v roce 2023 krajská hodnota HDP na obyvatele dosáhla 96,9 % průměru ČR. Na republikové hodnotě HDP se Jihomoravský kraj podílel nejméně v letech 2005 a 2006, a to 9,9 %. V roce 2023 dosáhl

KOMENTÁŘ

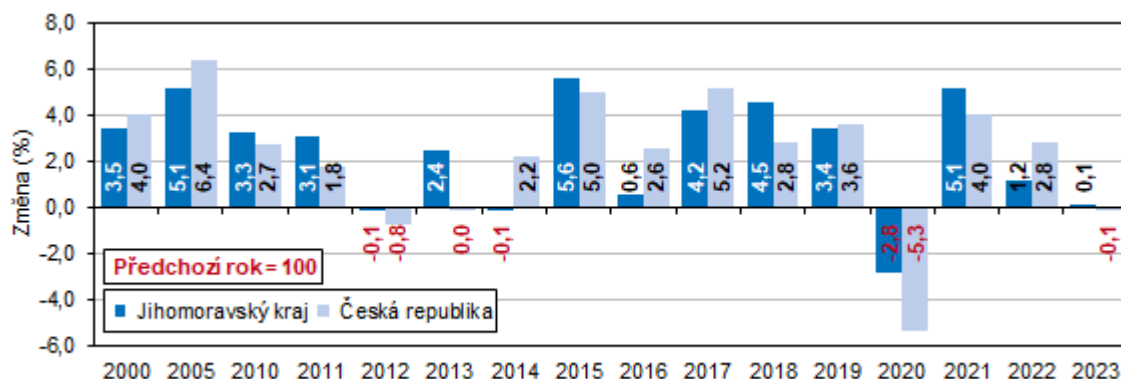
podíl kraje na republikovém HDP 10,9 % (stejně jako v roce 2022), mezi kraji je podíl dlouhodobě 3. nejvyšší.

Graf 2 Hrubý domácí produkt v roce 2023 podle krajů

Republikový průměr výše HDP na jednoho obyvatele (i ostatní makroekonomické ukazatele) ovlivňuje svou vysokou ekonomickou výkonností Hlavní město Praha, a to do té míry, že pod průměrem ČR jsou všechny ostatní kraje. Jihomoravský kraj se u výše tohoto ukazatele řadí na 2. místo v pořadí krajů. Nejnižší hodnota HDP na jednoho obyvatele byla zaznamenána v Karlovarském kraji, a to 424,6 tis. Kč. Karlovarský kraj vykazoval i nejnižší podíl na HDP ČR (1,6 %), naopak Praha se na republikovém celku podílí více než čtvrtinou (26,9 %).

Graf 3 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)

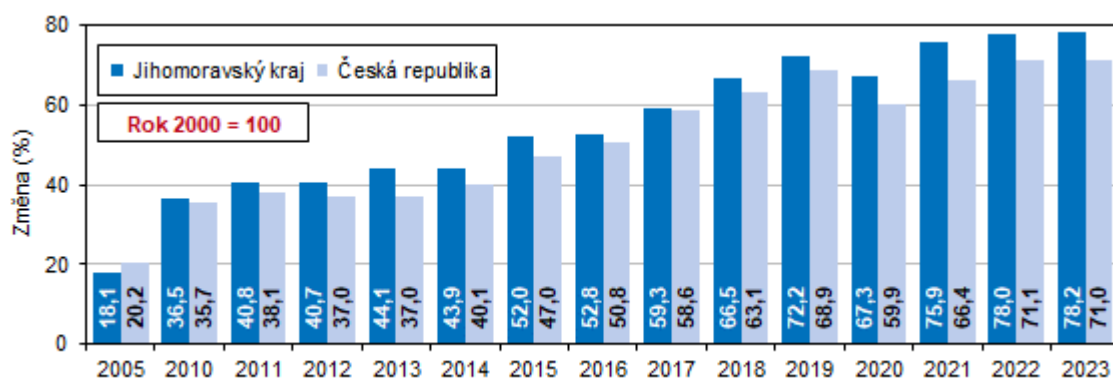
Nejvyšší meziroční reálný růst regionálního HDP v kraji (vývoj HDP ve stálých cenách) byl v posledním desetiletí zaznamenán v roce 2015, a to 5,6 %. Mírný meziroční pokles regionálního HDP byl vykázan v roce 2014 (o 0,1 %), výraznější pokles pak v roce 2020, a to o 2,8 %. Celorepublikově však meziroční pokles v roce 2020 dosáhl 5,3 %. Rok 2020 byl silně ovlivněn pandemií covid-19 a přinesl meziroční snížení HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích. Rok 2023 přinesl mírný nárůst regionálního HDP v Jihomoravském kraji (+0,1 %) a přesáhl tak

KOMENTÁŘ

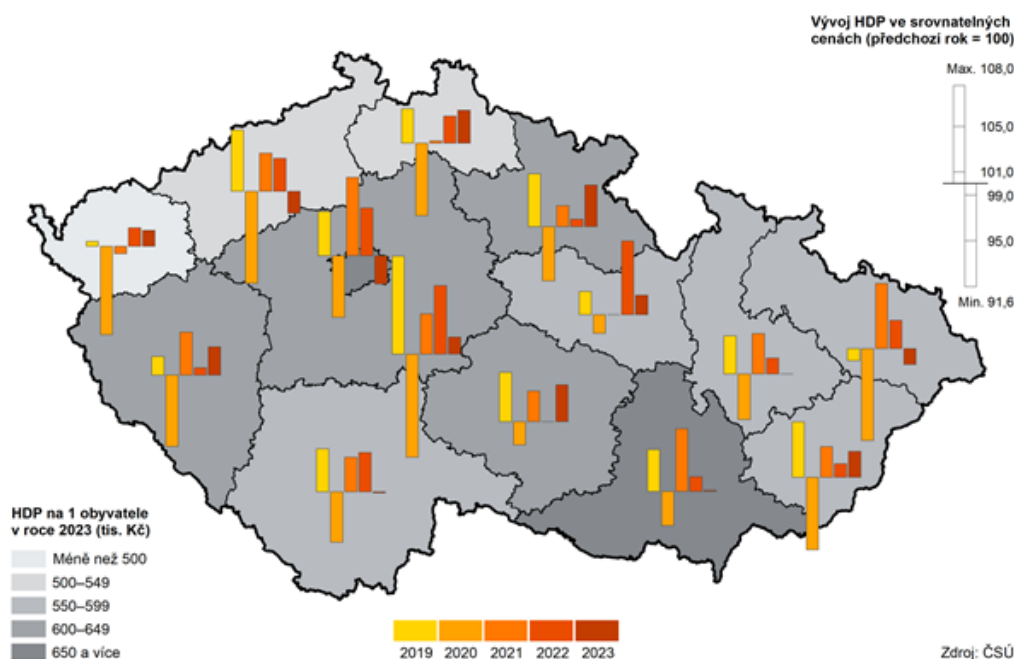
hodnotu republikového průměru (-0,1 %). Nejvyšší nárůst byl zjištěn v Královéhradeckém kraji (+3,4 %) a Kraji Vysočina (+3,0 %). Největší meziroční pokles regionálního HDP vykazovaly Hl. m. Praha (-2,3 %) a Ústecký kraj (-1,8 %).

Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách roku 2000 ukázal, že HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 2000 o 40,3 % vyšší. Po „krizovém“ roku 2009 (nárůst proti roku 2000 o 32,2 %) až rok 2011 v Jihomoravském kraji znamenal překročení této hranice (nárůst o 40,8 %). V rámci ČR v roce 2008 zvýšení dosáhlo 38,8 %, tento stav byl překonán až v roce 2014 (o 40,1 %). Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 2000 byl v kraji ve srovnání s vývojem v ČR většinou vyšší. Výjimkou byly roky 2002 až 2007. V roce 2023 byl HDP v Jihomoravském kraji oproti roku 2000 o 78,2 % vyšší.

Graf 4 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 2000 = 100)

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2019 až 2023

KOMENTÁŘ

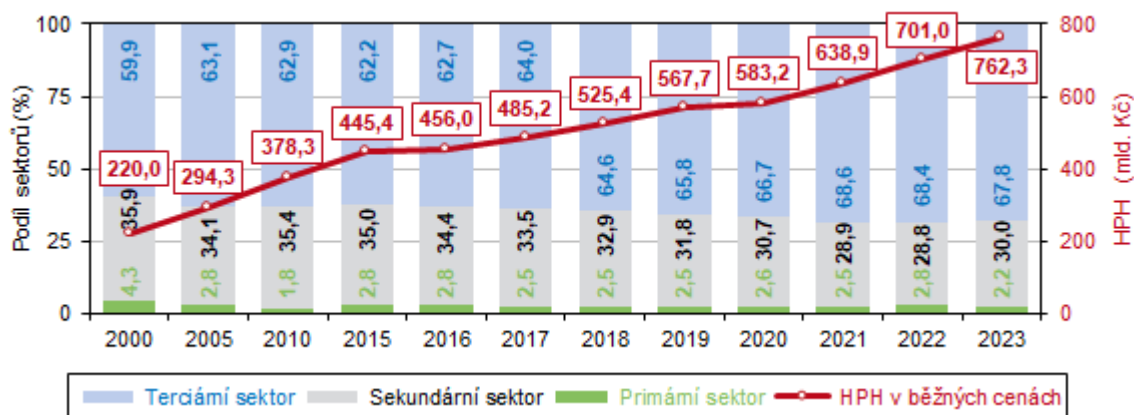
Hrubá přidaná hodnota

Podle předběžných výsledků hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2023 objemu 762,3 mld. Kč v běžných cenách. Objem HPH, i když vyjádřený v běžných cenách, se v letech 2000 až 2023 zvyšoval každoročně s výjimkou roku 2009.

Ve skladbě tvorby HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu. Primární sektor měl nejnižší zastoupení, v roce 2000 se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji 4,3 %. V roce 2010 tento podíl klesl na minimum sledovaného období (1,8 %), v roce 2023 podíl zemědělských odvětví činil 2,2 %.

Podíl sekundárního sektoru na tvorbě HPH (dobývání nerostných surovin, průmysl celkem, stavebnictví) se od roku 2012, kdy tvořil 37,3 %, postupně snižoval až na rok 2022, kdy činil 28,8 %. Rok 2023 přinesl opět mírný nárůst (o 1,2 %). Terciární sektor tvoří v souhrnu oblast služeb, obchodu, ubytování, stravování, dopravy, podnikatelské činnosti, veřejné správy, vzdělávání, zdravotnictví atd. Meziročně podíl terciárního sektoru na tvorbě HPH klesl o 0,6 procentního bodu na 67,8 %.

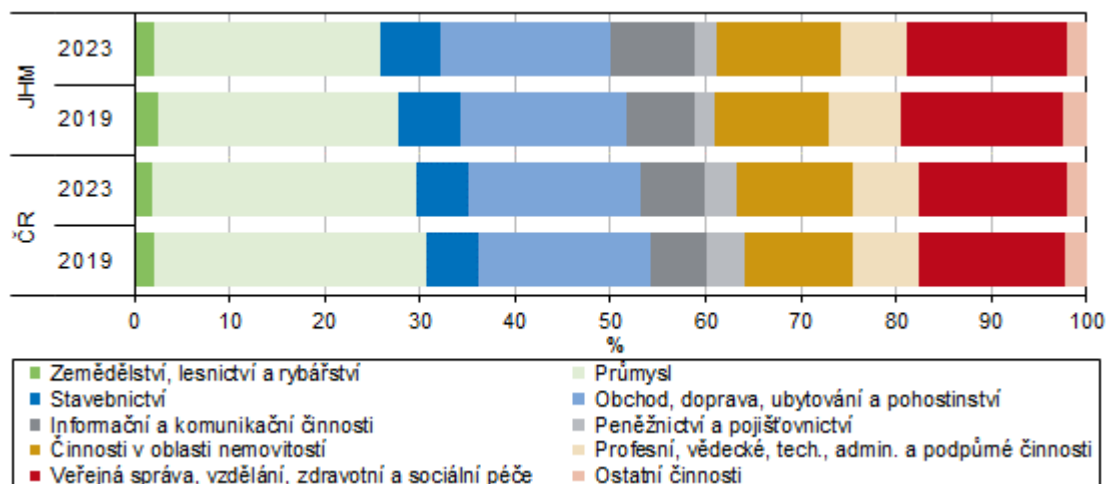
Graf 5 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Z grafu je zřejmé, že trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2023 proti roku 2019 se s republikovými změnami podobný v 8 z 10 uvedených odvětví. Ke zvýšení podílu došlo v oboru obchod, doprava, ubytování a pohostinství, informační a komunikační činnosti a u činnosti v oblasti nemovitostí. Pokles byl zaznamenán v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství, průmyslu, stavebnictví, oblasti profesní, vědecké, technické, administrativní a podpůrné činnosti. V oblasti peněžnictví a pojišťovnictví došlo k poklesu na republikové úrovni a k nárůstu na úrovni kraje. Naopak v oboru veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče došlo k nárůstu na úrovni ČR a k poklesu v kraji.

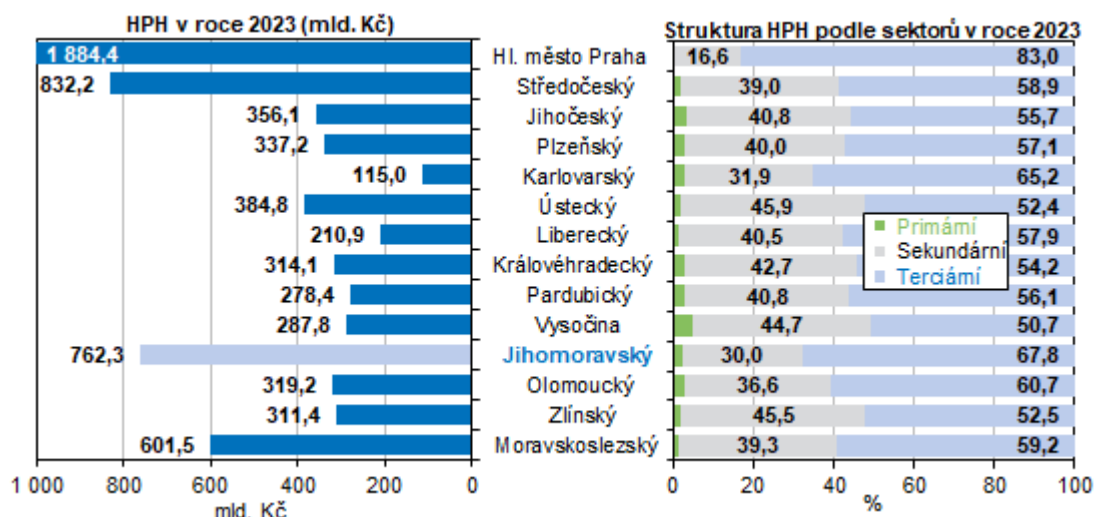
KOMENTÁŘ

Graf 6 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a ČR

Objem HPH v Jihomoravském kraji byl v regionálním srovnání v roce 2023 třetí nejvyšší (po Hl. m. Praze a Středočeském kraji). Jihomoravský kraj je podílem terciárního sektoru druhý nejvyšší mezi kraji a je o 2,9 procentního bodu nad úrovní průměru ČR. Průměr ČR je ovšem ovlivněn Hl. m. Prahou, kde podíl činí 83,0 %. Nejnižší podíl terciárního sektoru je zaznamenán v Kraji Vysočina (50,7 %), ale naopak primární sektor má v tomto kraji nejvýraznější zastoupení (4,7 %). Sekundární sektor má nejvyšší podíl v Ústeckém kraji (45,9 %).

Graf 7 Hrubá přidaná hodnota v roce 2023 podle krajů (běžné ceny)

Tvorba hrubého fixního kapitálu

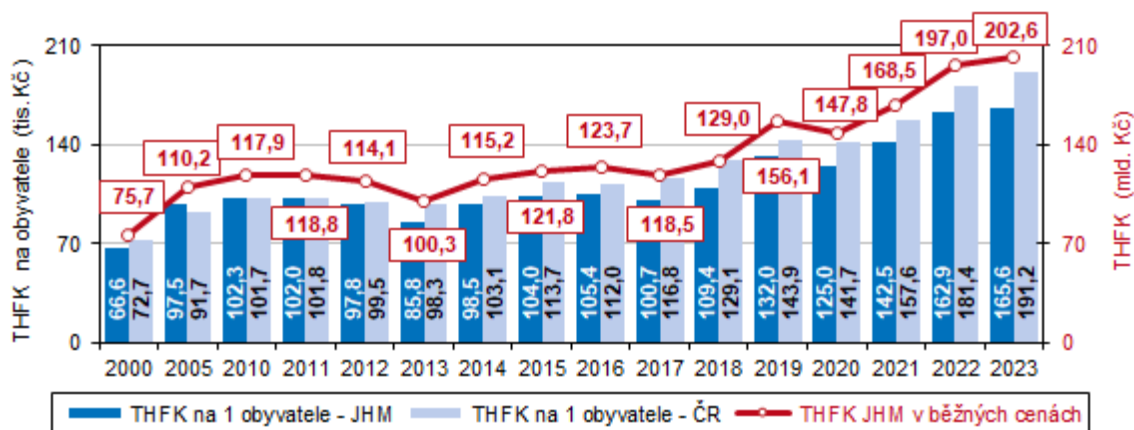
Investiční aktivita, vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) po znovuoobnovení ekonomického růstu v roce 2011, v Jihomoravském kraji mírně poklesla v roce 2012 (meziročně o 4,7 mld. Kč) a výrazněji v roce 2013 (o 13,8 mld. Kč). Mírný meziroční pokles objemu THFK byl zaznamenán i v roce 2017 (o 5,2 mld. Kč). V roce 2020 následoval propad na

KOMENTÁŘ

147,8 mld. Kč. V roce 2022 došlo k meziročnímu nárůstu o 28,5 mld. Kč. V roce 2023 byla v kraji vykázána dosud nejvyšší hodnota THFK, a to 202,6 mld. Kč (běžné ceny), druhá nejvyšší hodnota byla vykázána v roce 2022 (197,0 mld. Kč).

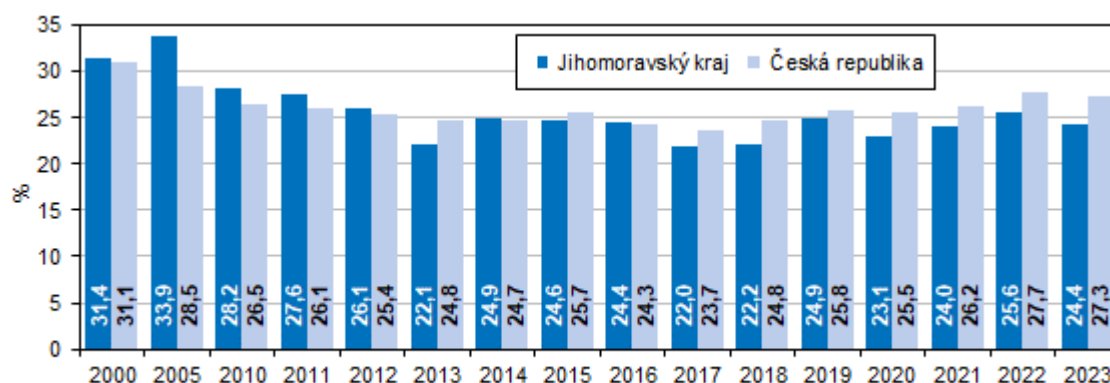
Krajský objem THFK v přepočtu na jednoho obyvatele převyšoval republikový průměr pouze v roce 2003 a v letech 2005 až 2011. V dalších letech byl pod republikovou úrovní, nejvyšší zaznamenaný odstup od republikového průměru byl v roce 2018 (84,7 % průměru ČR). V roce 2023 krajská hodnota THFK ve výši 165,6 tis. Kč na obyvatele zaostávala za průměrem ČR o 25,6 tis. Kč a činila 86,6 % průměru ČR.

Graf 8 Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Do roku 2012 pro Jihomoravský kraj vyznívalo příznivě srovnání míry investic vyjádřené v procentech jako podíl úhrnu THFK na úhrnu HDP (oba ukazatele v běžných cenách). Do tohoto roku a dále v letech 2014 a 2016 míra investic v kraji převyšovala republikový průměr. Objem investic v roce 2023 v kraji tvořil 24,4 %, což bylo o 2,9 procentního bodu méně, než činila míra investic ČR.

Graf 9 Míra investic v Jihomoravském kraji a ČR

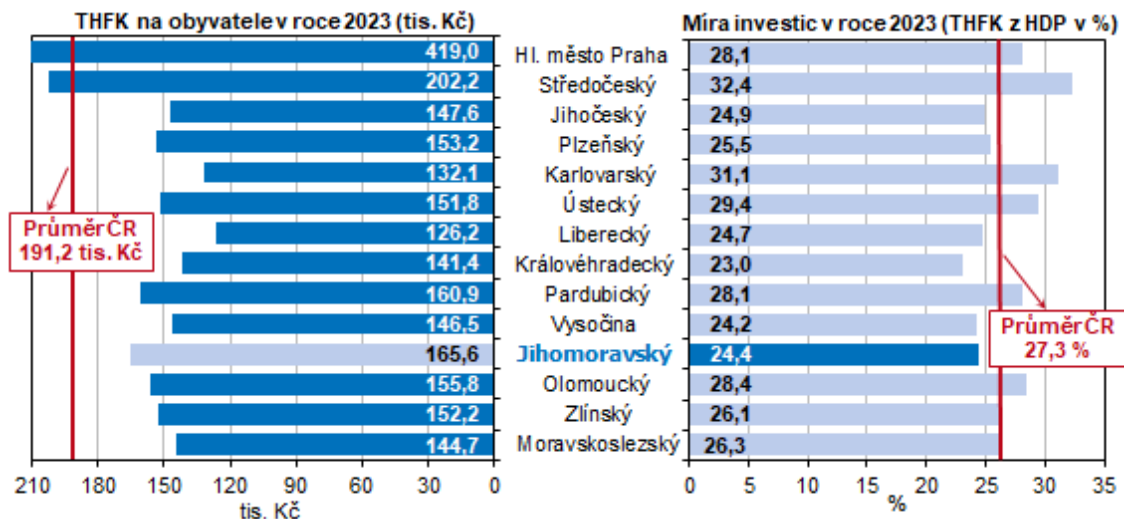

Z pohledu mezikrajského srovnání v roce 2023 byla hodnota THFK na jednoho obyvatele v Jihomoravském kraji mezi kraji 3. nejvyšší za Hlavním městem Prahou a Středočeským krajem.

KOMENTÁŘ

Tyto dva kraje spolu s Karlovarským, Ústeckým, Olomouckým a Pardubickým krajem předčily republikový průměr výše míry investic. Míra investic Jihomoravského kraje byla v mezikrajském žebříčku 3. nejnížší.

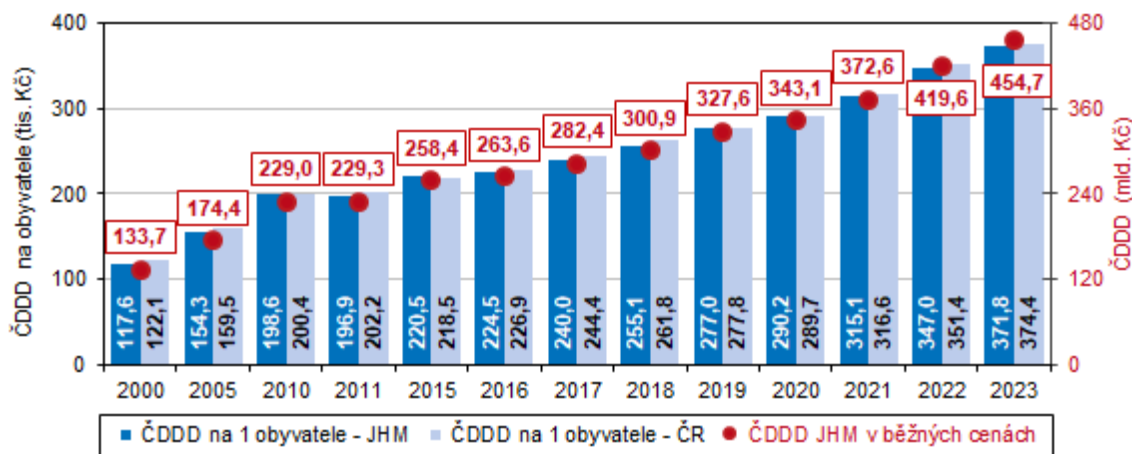
Graf 10 THFK na obyvatele a míra investic podle krajů v roce 2023

Čistý disponibilní důchod domácností

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2023 v Jihomoravském kraji 454,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 371,8 tis. Kč. Tento makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se každoročně zvyšoval v absolutním vyjádření a s výjimkou roku 2011 i v přepočtu na 1 obyvatele. Meziroční nárůst v roce 2023 činil 35,1 mld. Kč, resp. 24,8 tis. Kč na 1 obyvatele.

Graf 11 Čistý disponibilní důchod domácnosti v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

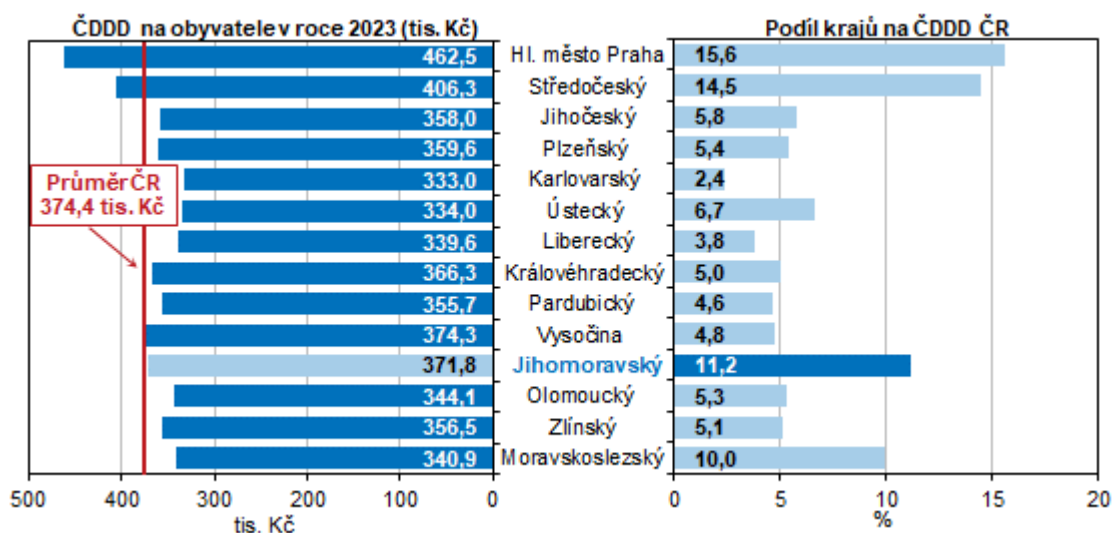

KOMENTÁŘ

Krajská hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele byla ve sledovaném období pod republikovým průměrem kromě let 2013 až 2015 a roku 2020. V letech 2013, 2014 a 2020 byl republikový průměr překročen o 0,2 % a v roce 2015 o 0,9 %. Hodnota ČDDD na obyvatele byla v roce 2023 ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší (za Hl. m. Prahou, Středočeským krajem a Krajem Vysočina).

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD republiky byl v minulých letech nejnižší v roce 2008, a to 10,4 %. V letech 2013 až 2017 a 2019 až 2023 byl podíl kraje na republikovém celku na, resp. nad hranici 11 %. Hodnota podílu v roce 2023 činila 11,2 % a mezi kraji byla 3. nejvyšší.

Graf 12 ČDDD na obyvatele podle krajů v roce 2023 (běžné ceny)

Kontakt:

Ing. Marcela Vetešková
Krajská správa ČSÚ v Brně
T: 542 528 200
E: marcela.veteskova@csu.gov.cz

Související informace:

[Databáze regionálních účtů](#)
[ČSÚ – regionální účty](#)